

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

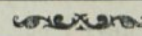
Stane po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Velturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Volitev v državni zbor.

Pismo, katero je prijavil Alfred grof Coronini svojim volilcem, navaja razloge, ki so prisilili tega pogumnega in požrtovalnega moža, da je odložil deželno in državno poslanstvo.

Razni poskusi, pregovoriti gospoda grofa, da bi svojo odpoved preklical, oziroma da bi znova sprejel mandata, ali vsaj državno poslanstvo, ostali so do zdaj brezuspešni.

V deželni zbor mu je že izvoljen naslednik in dne 29. tekočega meseca mu bo treba voliti naslednika za državni zbor.

Odbor društva «Sloga», kateremu je naloga kazati goriškim Slovincem varno pot v vsakem oziru, razpravljal je v opetovanih sejah, koga bi slovenskemu narodu priporočal kot kandidata za državnozborni mandat.

Priznati je moral, da goriškim Slovincem ne manjka mož, ki bi častno in dostojno zastopali v državnem zboru svoje volilce, ako bi mogli ali hoteli sprejeti poslanstvo.

Ni še zgubil upanja, da se grof Coronini udá splošni želji naroda ter da zavzame zopet mesto, katero je popustil; vendar se mu je zdelo potrebno misliti tudi na slučaj, da bi se to ne zgodilo, in na kandidata, ki naj bi se tedaj imenoval.

Uvažujoč različne okoliščine, ki prihajajo pri tem v poštev, prišel je do prepričanja, da bi bilo najbolje, ako bi se poslal na Dunaj kot zastopnik goriških Slovencev v rečenem slučaju

Ivan Berbuč,

profesor na c. kr. realki v Gorici.

Mož je akademično izobražen, veren kristijan, zaveden Slovenec, vnet za napredek našega ljudstva. Sodeloval je pri vsem, kar se je v zadnjih 20 letih koristnega storilo za Slovence na Goriškem. V svojih prizadevanjih je vztrajen; v svojem verskem, narodnem in

dinastično-patrijoličnem prepričanju trden kot skala. Da bi kot poslanec podvojil in potrojil svoje delo za narod, je po sebi umevno.

Ker bi podpisani odbor rad varno postopal v vsakem oziru, obrača se do vseh rodoljubov po deželi z uljudno prošnjo, da bi mu hoteli sporočiti svoje in svoje okolice mnenje o tej kandidaturi.

Pred vsem pa prosimo, deluj vsak na to, da bodo izvoljeni pri prvotnih volitvah le zanesljivi volilni možje, ki so voljni dati svoj glas kandidatu, katerega po temeljitem uvaževanju vseh okoliščin razglasi podpisano društvo.

V Gorici, 8. januarja 1900.

Za društvo „Sloga“:
dr. A. Gregorčič,
predsednik.

O naših razmerah.

(Dopis z dežele.)
(Dalje.)

Znašla sta se v Gorici dva jednaka značaja — dr. Tuma in Gabršček. Ni čuda torej, da sta se začela kmalu bratiti, da je „Soča“ začela javno povzdigovati dr. Tumo, a poslednji zagovarjati svojega — pobratima — za hrbtom dr. Gregorčiča.

Dr. Gregorčič je preveč razsoden mož, da bi ne bil opazil čudnega razmerja in uvidel, da je bila obrnjena ost — proti njemu in grofu Alfredu Coroniniju, katerih enega — posebno poslednjega — bi bila rada dobila na svojo stran.

V takem položaju med slovenskimi poslanci se je rodilo mrtvorjeno dete — abstinenca in se pestovalo, zavozila se je vipavska železnica in nastali so napadi na učiteljstvo, ki je zahtevalo zboljšanja svojega gmotnega stanja, ki je zaostalo za skoro vsemi deželami.

V prvi polovici leta 1899. je bilo to žalostno razmerje na Goriškem vzkipelo do vrhunca. Vsak trezen rodoljub je slutil, da tako ne more iti dalje, ampak da mora počiti. In počilo je dne 25. maja pri znamenitem občnem zboru „Sloge“, pri katerem se je hotela dr. Gregorčičeva stranka iznebiti iz odbora obeh provzročiteljev obstojčega razmerja.

bile novine: potniki, berači, brusarji, pred vsem pa potujoči mlinarski pomagači. Ta mu je bil toliko, kar je novinarju praznična številka s celo stranjo (kolono) slavnostnih telegramov.

Solnce se je nagibalo že k zapadu, po vrtu se je razširjala mila toplota in neizrečeno prijetna spomladna vonjava. Taščice in srakoperji so peli, da je bilo kar milota poslušati; ali še bolj, nego vsa ta krasota je ugajala pomagačevemu ušesu vesela godba, ki jo je prinašal veterček od „Postaje“. Ti godeci pa tudi godejo zares lepo! Saj je tudi ta najboljši zbor vse okolice, in pa ta čas niso bili opiti.

Naposled pomagač ni mogel več obstati. —

„Oče, ti presneti godeci pa godejo kaj dobro — kakor po notah. Kje pa godejo to?“ —

„Na Postaji, v novi krčmi tam rajajo pod maji. Saj so tudi naši mladi tam.“

„Rad bi pogledal tje, če dovolite, oče.“

„Nu idite v imenu božjem: ali za večerjo pridge, da ne bom sam. Pošljem po pivo. Naši bodo itak dolgo pri godbi.“

Mlinarski pomagač je odšel, mlinar pa potrka na okno, pokliče ženo in reče: „Mati, natoči mi v vrček in pridi ven. Ne strči (gledaj) vedno v to knjigo!“

Učiteljstvo je bilo soglasno sklenilo, da se udeleži občnega zbora ter pahne iz odbora „Sloge“ lastnika tiste „Soče“, katera je bila proslula vsled nezasišlihih napadov, proti katerim se je bilo postavilo vse učiteljstvo tudi zunaj Goriškega.

V tem se je učiteljstvo povsem strinjalo z narodnim vodstvom.

Drugače je bilo glede dr. Tume, ki je igral nasproti učiteljstvu kaj čudno, a zvito ulogo. Na svojih shodih je namreč učiteljstvo hvalil ter priznaval, da se mora zboljšati njegovo borno gmotno stanje. V nekih pisnih se je kazal liberalnega in samostojno učiteljstvo ljubečega moža, ki je je svaril — pred klerikalnim jarmom, katerega je bil šel svoje dni v Celje zagovarjat. Učiteljstvo je znalo vsaj deloma, da je isti dr. Tuma zagovarjal nesramno pisavo „Soče“.

Pri volitvi v odbor je odločilo učiteljstvo, katero se je potegnilo za dr. Tumo — potem, koje slovesno obljubil, da hoče složno delovati z dr. Gregorčičem in njegovimi sodelovalci ter je v dokaz temu predlagal dr. Gregorčiča kot predsednika.

O kakem liberalizmu pa isti dr. Tuma na omenjenem shodu niti slišati ni hotel, ampak se je zmuznil takemu vprašanju.

Ker pa je isti dr. Tuma koj po zboru pozabil na to, kar se je pri shodu godilo; ker je mislil in trdil, da ima zdaj v „Slogi“ proste roke; ker je šel h kardinalu v zadevi deželnega zbora, za kar pa ni bil poblaščen; ker je kazal v „Soči“, da ni pretgal svojega pobratimstva z onim človekom, katerega so izbacili iz odbora „Sloge“ in tako dalje, — ni bilo mogoče misliti na složno delovanje z dr. Tumo.

Ker se dr. Tuma ni hotel odpovedati odborništvu „Sloge“, kamor se je bil vtihotapil, kakor smo ravnokar opisali, ni kazalo drugega nego, da se je sklical izredni občni zbor, ker so se bili odpovedali vsi ostali odborniki radi nelojalnega postopanja dr. Tume.

Novo izvoljeni odbor se je moral ozirati na sklep občnega zbora „Sloge“ ter potrebno ukreniti, da smo dobili svoje glasilo. Tako se je rodila „Gorica“, katera mora sedaj požirati napade za napadi.

In o teh smo se namenili pisati nekoliko vrstic.

Da bruha „Soča“ strup svojega lastnika na „Gorico“ in na osebe, ki so ž njo v dotiki, je sicer grdo, a vendar le naravno, saj poznamo moža. Bil je absolutni gospo-

Mlinarica prinese pivo, ovije si goli roki sé zastorom, in se u sede poleg moža. Nekaj časa sta sedela tiho. Godci so jeli gosti neki tužni, zategli napev, — uvod k valčku. Mlinarico so oblile solze. Brisala si jih je s zastorom.

„Zakaj pa plakaš?“ vpraša jo mlinar začudeno.

„Ne vem prav. Kadar slišim to godbo tako od daleč, mi pride vselej na jok. Spominjam se, kako mi bodo godli na pogreb.“

„Idi, ti solzna dolina. To je vse od tega branja. — Ali veš, kaj mi je prišlo v glavo pri tej godbi. Kaj pa: ko bi naredili iz te naše halupe tam pri cerkvi krčmo za Tineta.“

„Ali si nor?“ reče začudena mlinarica.

„Zakaj bi norel? Malina ne moremo dati obojim. Ta dobi Jože, a Tine, naj bi se potikal po svetu, kakor ta mlinarski pomagač?“

„Ali saj on nikdar ni bil pri krčmi in torej ne razume tega!“ ugovarjala je mati.

„Ali je pa morda bil županov pri tem? In kar zna tak kmetač, — da bi naš Tine ne mogel izvesti? On, učeni skušeni mlinar, ki je videl nekaj sveta?“

„Se ve, na „Postaji“ gospodarji ona.“

„Saj si more dobiti tudi Tine tako, in še boljše lahko dobi. — Prosim te, kaj pa

dar na tiskarskem in časnikarskem polju na Goriškem med Slovinci. Z gestom „Bog in narod“ je skrbel za svoj žep ter ustrašoval vsakogar, kogar je sumil za človeka, ki slepo ne uboga njegovi komandi.“ Pri tem se ni oziral ne na političnega somišljenika, niti na nasprotnika. Na sramotilni oder je moral vsakdo, ki je bil tako predrzen, da je drugače mislil, nego je trobila v svet — nezmotljiva „Soča“! Ako odštejemo duhovščino, ki je imelo v „Prim. Listu“ zagovornika, ni bil nikdo gotov, da bode dobil list, v katerem bi se zamogel braniti napadov.

Druge slovenske liste v Trstu in v Ljubljani je znal držati na uzdi, da se niso spuščali proti „Soči“, sicer bi jih bili vjeli, da bi bilo joj!

Celo učiteljsko glasilo je hotel pridobiti, da bi bila zaprta pot dopisom — iz učiteljskih krogov! To je bil vrhunec absolutizma! To pa je godilo odpor. Za napade „Soče“ se ne čudimo, kajti oni izvirajo iz dejstva, da so minili oni časi, ko je ona sama imela besedo na Goriškem. V sled tega napada vse, kar pride iz „Narodne tiskarne“, katere čisti do hodek ne pojde v široko Gabrščekove žepe, ampak — za narodne zavode v Gorici. Plemenito tako herostratsko počenjanje sicer ni, a vendar umljivo za nas, ki poznamo pohlepno tega človeka po — denarju!

Človek, ki ima zdravo pamet in misli po človeški logiki, bi pričakoval, da bode ostalo slovensko časopisje le odobravalo tak korak voditeljev goriškega slovenskega naroda. Varali smo se kruto!

„E din ost“, glasilo političnega društva z enakim imenom, bi morala biti prva, ki bi odobravati imela postopanje goriških Slovencev, katerih voditelji so si vzeli za zgled tržaško politično društvo ter ustanovili po njih zgledu svojo lastno tiskarno, svoje lastno glasilo pod nadzorstvom posebnega odbora. Ali, kar je bilo prav in dobro za Trst in tržaško politično društvo, to ni prav in dobro za Goriško — po pisavi „E din ost“.

Znano je sicer, da je „E din ost“ bila poslušna dekla „Soče“. Menili pa smo, da velja to le toliko časa, dokler je veljala „Soča“ za jednako glasilo, kakor je „E din ost“. A varali smo se, kajti „E din ost“ je ostala zvesta — „Soči“ in Gabrščeku, a ne

*) To praktičira se danes, samo z razločkom, da se ga danes že skoro nihče več ne boji. Kdor mu odločno stopi na rep, tega se zboji strahopetec, ki nečuveno zlorablja tiskarsko umetnost.

hočeš? Ta mladi Oblak ima vedno polno krčmo, vsak čas godbo — to je nekaj za služka! Denar mu gre kakor nam voda po strugi! Zakaj naj ima on sam dobiček iz vse vasi? Naš Tine bi ga tudi mogel imeti.“

„I nu, to je že res!“ reče mlinarica, „samo, ali pa dobimo dovoljenje?“

„O, za to se ne bojim! Saj poznam gospode uradnike z lova. Ali ne veš, da je bil lani tú pri nas g. komisar na lovu. (Mlinar je imel tedaj občinski lov). V mesto pojdem, pa bo!“

In kakor je rekel, tako je tudi storil. Peljal se je na koleslju v mesto k g. komisarju, poklonil se mu, pa izrekel svojo prošnjo. In gosp. komisar je dejal s priljudnim smehom: „I, se ve, z veseljem! Mi ne napravljamo nobenih težav. Kar nese državi davek, temu ne moremo nasprotovati. Izvolite prinešti le dovoljenje od občine, napravite kolkovano prošnjo in potlej naredimo takoj to stvar! Dá, dá takoj! Ali izvolite ostati tú za obed?“

„Dá.“

„Tedaj se pa vidimo pri „Jelenu“. Pozdravljam!“

(Dalje pride.)

L I S T E K.

Šest postaj.

Češki spisal V. Kosmák, Prevel Š. P — ov.

II.

Bilo je poslednji ponedeljek meseca maja. V malinu pod Modrijo je sedel oče mlinar na vrtu v hladnici, obrastlej z razčvelim bezgom. Opiral sé je sé širokim hrptom ob steber, imel od moke pobeljeno čepico nazaj pomaknjeno, kadil je iz lesene sé srebrom okovane pipe in govoril s potujočim mlinarskim pomagačem. Ta je bil prišel včeraj, t. j. v soboto zvečer, prinesel pozdrave od vseh malinov, ležečih na vodi, ter prosil „podpore“. Ker se je bližal že večer, ostal je bil čez noč in po mlinarskem pravu tudi čez nedeljo. Oče je sedel z njim že od obeda, vprašal ga to in ono, kako je v tem in onem mlinu? Kaj se godi po svetu? ali ni nič slišal o vojski itd. Mlinarski pomagač je pripovedoval, kar je vedel, če mu je pa zmanjkalo resnice, pomagal si je pa z bahanjem (farbanjem). Oče mlinar je poslušal kakor pri pridigi, ter vrgel včasih vmes: Poznam to! — vem o tem! slišal sem! — dobro — dá, dá, to je svet! Mlinar ni bral novin (časnikov), češ: da ne izvé človek ničesar z njihov; zanj so

zvesta goriškim slovenskim poslancem — tudi državnima, katera sta sicer somišljenika onih poslancev, katere zagovarja — „Edinost“.

Graf Oerindur, erkläre mir den Knoten dieser Schurr! Logično si ga mi razložiti ne moremo.

Nimamo ne časa, ne volje zavračati „Edinosti“ v podrobnostih. Omeniti pa moramo vsaj nekoliko točk.

Ko je „Narod“ iz „Narodne tiskarne“ v Gorici posnel iz „Gorice“ nek dopis, ki po svoje karakterizuje „Sočina“ pobratima, završičala je „Edinost“ „Nižje ni možno“!

Ko pa je „Soča“ lastnik psoval požrtovalnega grofa Alfreda Coroninija na najgrše načine, ko je gozil s pasjim bičem in klofutanjem in dvobojem dr. Gregorčiču, tedaj je bila „Edinost“ utaknila ušesa pod klop, da ni slišala tako nizkotnega postopanja z rodoljubi prve vrste! Takrat se ni zgrazala, ker se ni hotela zgrazati. O farijeztvo!

(Konec pride).

Naše srednje šole.

VI.

Učni uspeh je vedno slabši, kajti v zadnjem desetletju je padlo skoraj 3% več učencev kakor v prejšnjih 10 letih. V letih 1880-1889 je bilo namreč dvojk in trojk v prvem razredu 25.1%, v drugem 18.4%, na gimnaziji sploh 16.6%, v letih 1890-1899 pa v prvem razredu 27.8%, v drugem 19.7%, na gimnaziji sploh 19.1%.

Kakor raste število nepovoljnih redov, tako raste tudi svota šolnine. Med tem ko je znašala šolnina v letih 1880-1889 36-386 gold., je narasel ta odlozi davek v zadnjem desetletju do ogromne svote 53-751 gld. Po primeru učencev, kojih je bilo v prejšnjem desetletju 3871, v zadnjem pa 4463, znašati bi morala šolnina v zadnjih 10 letih le 41-940 gld. Ali je morda goriška dežela tekem zadnjih 10 let tako obogatela, da je lahko plačala 10 tisoč gld. več šolnine kakor v prejšnjih 10 letih? Menda ne.

Tudi ponavljalni izpiti so postali v letih 1890-1899 jadko redki. Od leta 1880 do l. 1889 je bilo 363 ali 10.1% ponavljalnih izpitov, v zadnjih 10 letih pa le 104 ali 2.7%. Primerjaje število ponavljalnih izpitov na goriški gimnaziji se številom na drugih gimnazijah, vidimo veliko razliko. V 17 kronovinah totranske državne polovice je bilo n. pr. ponavljalnih izpitov leta 1893. 7.9%, l. 1894. 8.0%, l. 1895. 7.9%, l. 1896. 7.6%. Na goriški gimnaziji pa je bilo v dobi letih letih ponavljalnih izpitov 2.5%, 1.8%, 4%, 3.4%. V zadnjem šolskem letu je bilo n. pr. takih izpitov na gimnaziji v:

Celovcu	36
Gradcu (I. g.)	35
Lincu	50
na Dunaju (Maks. g.)	27
na Dunaju (IV. okraj)	42
na Dunaju (VIII. okraj)	57
na goriški gimnaziji pa	10

Kako naj si to razlagamo?

Na gimnazijah nemških dežel, kjer učni jezik učencev le malo ali nič ne zavira v napredovanju, dovoljujejo veliko več ponavljalnih izpitov, kakor na goriški gimnaziji, kjer dela nemški učni jezik slovenskim in laškim učencem največje težave in zapreke!

(Konec prihodnjic.)

Dopis.

Z dežele. (Kandidatje za državni zbor). Na Goriškem imamo torej tri politične stranke — srečni mi! In vsaka bi rada imela svojega zastopnika na Dunaju! Ni napačna taka misel. „Soča“, ki hoče na svojo pest komandirati goriške Slovence, kakor kak predznem korporalek vojaške novince, ki želela dr. Staničiča, znanega odvetnika v Gorici. Kdor je imel z njim kaj opravka, pozna ga dobro in ne pozabi ga tako kmalu. Ali bi si ga želel za državnega poslanca — kdo ve? Širja slovenska javnost ga pozna kot dobrega zagovornika, ki s pravnimi si kuje zlatnike, s katerimi kavalirsko živi in si kupuje — vile. Da bi bil podpornik slovenskih zavodov in sploh narodnih naših potreb, ni znano.

„Primorski List“ se je postavil po robu njegovi kandidaturi, ker je dr. Stanič — brezverec. Ali je res tak, nam ni znano; gospoda pri tem listu ima že svoje razloge, da tako piše. Ta list se je potegnil za dr. vit. Tonkljiča, ki je bil svoječasno več let državnih poslanec.

Končno se je oglašila „Sloga“ ter izjavila, da bi najraje postavila za kandidata zopet visokorodnega gospoda Alfreda grofa Coroninija, ako bi pa ne bilo mogoče pogovoriti ga, da bi izvolitev sprejel, naj bi se volil profesor Ivan Berbuč.

Kandidatov nam torej ne bo manjkalo! Smešno bi bilo, ako bi se volilci ne mogli zjediniti za nobenega od treh kandidatov, ampak da bi se glasovi cepili na vse tri strani! V lepi luči bi se pokazali goriški Slovenci!

Volilci po deželi smo zmajali z glavo ko smo slišali glasove o kandidaturi dr. Staničiča in dr. v. Tonkljiča, kajti čudili bi se bili zelo, ako bi naše politično društvo „Sloga“ hotelo priporočiti enega ali drugega. O dr. Tonkljiču ne govorimo, ker smo prepričani, da bi mož v svoji starosti ne mogel, ne smel in ne hotel spustiti se zopet v politični boj. „Prim. List“ mu ni izkazal posebne usluge, da je sprožil njegovo kandidaturu. No, hotel je igrati vlogo na svojo roko, ako ne resno za zdaj, pač pa na račun bodočnosti, ko misli priti na dan s svojimi — možmi.

Da je „Soča“ vnetja za vsakega družega kandidata, le za onega ne, ki ga proglasi „Sloga“ in ako bi bil tudi isti dr. Stanič ali dr. Tuma, je le naravno, saj poznamo predobro značaj „Sočinega lastnika, katerega je občni zbor pahnjal iz odbora „Sloge“ dne 25. maja lan. leta.

Za danes hočemo navesti nekaj glasov iz vrste volilcev.

Doslej so bili duhovniki oni, ki so imeli med volilci kmečkih občin nekako prvo besedo — vsaj za časa pred dr. Gregorčičem. Duhovniki so po veliki večini čestilci sobrata dr. Gregorčiča, katerega spoštujejo in ljubijo kot poštenega in delavnega rodoljuba prve vrste. Oni bodo ubogali njegovemu priporočilu v imenu „Sloge“ ter delovali za prof. Berbuča. Duhovniki, katerih glasilo pa je „Pr. L.“ bi se ogrevali za njegovega kandidata, ako ne bi vedeli, da je mož prestar za tak posel. Nadejati se je, da ne bodo delali zgage ter se oklenejo „Sloginega“ kandidata.

Poleg duhovnikov so igrali pri državnoborskih volitvah še precej važno vlogo učitelji. Za koga bodo oni? Gotovo je, da bi bili vneti zagovorniki grofovi, ako bi hotel sprejeti izvolitev. Izmed drugih kandidatov jim ne bode težko odločiti se — za prof. Berbuča, ki je tudi učitelj. Ako se je izjavil za spremembo § 55., po katerem bi državni zbor imel odločiti plačo učiteljem ter bi država morala doprinašati tretjino stroškov za ljudsko šolo, ne imel bi nikdo nasprotovati tej kandidaturi.]

Kaj pa pravi jedro volilcev — naši kmetovalci? Naše kmečko ljudstvo bi želelo svojega ljubljena — gospoda grofa za poslanca. Ako pa to ne pojde, ubogalo bode naše ljudstvo glas „Sloge“, glas dr. Gregorčiča ter volilo kandidata, ki ga proglasi, recimo g. profesorja Berbuča.

Pozna ga kot vernega sodelavca na narodnem polju; vé, da ga je najti pri narodnem delu povsod poleg dr. Gregorčiča. Delaven je bil in je deloma še pri „Šolskem domu“ in drugod, če tudi se ne baha o svojem delovanju.

Kakor pozna težave učiteljstva, tako in še bolj vé, kje žuli čevlji naše kmetško ljudstvo, katerega koristi bode lahko zagovarjal na Dunaju.

Sicer pa ne zavidamo gosp. profesorja Berbuča na časti, ki mu jo ponuja „Sloga“, kajti vemo, da bode „Soča“ delala z njim — kakor svinja z mehkom.*) Posel državnega poslanca tudi ni lahak posel, ker vsem ni mogoče ustreči. Doma mislijo volilci le nase, na Dunaju pa je poslanec veliko število in vsaka glava ima svojo pamet!

Teško je poslancu — posebno slovenskemu — doseči za svoje volilce zdatnih koristi.

Ako hoče kaj doseči, poiskati si mora mogočnih prijateljev. Slovenski poslanci si jih morajo iskati v prvi vrsti — med brati s severa — med češkimi poslanci. Ni dvoma da ne bi novi poslanec iskal tacega prijateljstva.

*) Že dela! — Ured.

Češki poslanci pa niso vedno proti vladi — prekrotki. Tako bi utegnil priti naš poslanec in spe — gosp. prof. Berbuč v nemilost pri vladi. Marsikdo bi utegnil dvomiti, ali bi zamogel svobodno postopati. Naše mnenje je, da gosp. profesor se nima od strani ničesar bati, kajti posebne krivice bi mu tudi vlada ne mogla storiti. Tudi ako bi ga — penzionirala, naj bi ga — saj ima že lepo število let; dati bi mu morala lepo penzijo in poslanec bi imel povsem proste roke. To smo omenili, ker sumimo, da bode stranka združbarjev gotovo oprjela se tega vzroka ter rila proti njegovi kandidaturi. Na to stran ni treba biti volilec v skrbeh, ker se da lahko pomagati. Drugače bi bilo, ako bi bil g. Berbuč mlad mož.

Naše mnenje je torej, da bode prodl gospod Berbuč prav lahko. Njegova dolžnost pa bode, da se izkaže vrednega tolikega zaupanja. Od drugih, postranskih kandidatov pa si nemajo volilci obetati, da bi dobili dobrih zagovornikov svojih interesov. Pravdarjev in sebičnežev nas Bog varuj, ker ti so poguba narodova. Volilce.

Iz Mavhinj, 7. jan. — Dne 7. t. m. so se igrali 10—12-letni dečki na vasi s puškino patrono, v kojoj so nasipali smodnika in svinca, to prižgali in pocali, da so baje Buri v Afriki imeli strah pred njimi. Ko enkrat noče patrona izstreliti, prijel jo je deček Boštjanov v roke, ter z užgalico prižgal in prižgal, a patrona se oglašila in „cabne“ dečka in ne ve se kako — raznesari mu roko. Bog ve, če mu bode kedaj rabila? Kako otroci pridejo do enakih reči, kakor so užgalice, smodnik, patrone, kvarte itd. To bi morali vedeti stariši, a ti se malo menijo za kaj tacega, in tudi če vidijo ali slišijo, še le pohvalijo svojega sinka, če se v jednakih rečeh sponese, češ, srčen je; ne vedo pa, da streljanje je pot k neumiljenosti. Šola in cerkev to zabranjuje, a nespametni stariši godrnjajo in če se otroku v šoli kaj jednegega odvzame ali svari, zgrazajo se nad učiteljem ali duhovnikom: „Kaj če učitelj, kaj če far?“ — Koliko nesreč se je pripetilo po svetu z jednaki orožjem, a starišev tudi te ne spametujejo. Stariši zabranjuje otrokom jednake reči, drugače se boste kesali, a bo prepozno. Nesreča ne počiva! — Takovo streljanje sliši se pogostoma od takih paglavcev v vasi sami, v stanovanjih, na poti, na pašnikih in če stariši nimajo skrbi in volje da isto zabranijo, poskrbeti bi moralo slav. zupanstvo, da se ne dogajajo take nesreče. Otroci smejo brez orožnega lista hoditi okrog, z — orožjem in svobodno streljati, a odrasli morajo imeti orožni list — ali morajo biti otroci pametnejši ali je narobe svet! Stariši, stariši! vas čaka odgovornost za svoje otroke — župana pa za občino.

Politični razgled.

Ministerska kriza.

Zadeva glede sestave novega ministristva, je kolikor posnamemo iz poročil raznih listov, ostala v istem stadiumu, kakor smo ga opisali v zadnji številki našega lista. Listi namreč še vedno trde, da še ni gotovo določeno, kdo bode novi ministerski predsednik ali dr. vit. Koerber ali baron Gautsch. „Vossische Zeitung“ prinaša sicer iz Dumaja nek dopis, v katerem pravi, da bi vstopil v Gautschev kabinet tudi grof Clary, ta kombinacija se nam zdi pa do cela neverjetna, posebno z ozirom na splošno trditev, da bi bila novemu ministristvu glavna naloga spraviti Čehe. Z vstopom grofa Claryja v novi kabinet bi bila vsaj po našem mnenju izvršitev take naloge že a priori izključena.

Avstrijska delegacija.

9. t. m. je predsednik najprej grajal delovanje dra. Gregra, ker je v zadnjem svojem govoru primerjal avstrijsko birokracijo z Avgijevim hlevom, iz katerega izhajajo tudi ministri, in ker je trdil, da je avstrijska justica korumpirana. Ko je Pacak interpeliral radi novih iztiranj Čehov iz Nemčije, je prišel na razpravo proračun vojnega ministristva. Pacak je izjavil, da bode češki delegatje glasovali proti vojnemu budgetu, in to iz ozirov na notranjepolitične razmere in vsled nasprotstva vojne uprave proti nemškem narodom, katero nasprotstvo je tako, da se že lahko imenuje sovražnost. Razpravljaj je o zglaševanju rezervistov pri kontrolnih shodih in o krutem kaznovanju onih, ki se češki zglasujejo, ter navedel več slučajev, da se je kadetom prepovedalo češki govoriti in da so bili razni častniki premeščeni, ker so mej seboj češki govorili. Končno je govoril o dajatvah za vojsko in zahteval, naj se vojna uprava ozira tudi na kmetovalce in obrtnike, ne

samo na spekulantu. Abrahamovicz je grajal grdo ravnanje z vojaki, ki je posebno v Gališki v navadi, razpravljaj o mnogoštevilnih samomorih in dokazoval, da je največkrat grdo ravnanje vzrok samomorom. Tudi Kaftan se je bavil z narodnostnim vprašanjem, povdarjaje zlasti, da so bili listi rezervisti, ki so se češki oglašili, krulo kaznovani, dočim se na Ogrskem postopa z vso milobo. Posebno ostro je govornik prijel zagovornika v Jožefovu, ki je češkim oficirjem in vojaškim uradnikom prepovedal zunaj službe med seboj češki govoriti, češ, da je to provokacija.

V seji dne 10. t. m. je vsprejela avstrijska delegacija proračun vojnega ministristva.

Preosnova častniških plač.

Preosnova častniških plač je še vedno pereča neresena zadeva avstro-ogerskega častništva, ki je z vso gotovostjo računalo na to, da bo regulacija uveljavljena že z novim letom. Sedaj so se možje poučili, da to ne gre tako lahko. Toda mirovati ne morejo in ker žive še vedno v trdni nadi, da se zadeva reši še v tekočem delegacijskem zasedanju, so objavili sedaj v nekaterih listih poročila, da se delegacijama predloži več naknadnih predlog, mej temi pa tudi ono glede povišanja častniških plač. Ker dotični večji znesek ni vpošet v predloženem skupnem proračunu, predloži skupni finančni minister naknadni načrt, v katerem zahteva kredita za izvedbo te zadeve.

Rusija in Angleska.

Predstraže ruskega kavkaškega armadnega voja so se nenadoma prikazale v Afganistanu in sicer na potu proti Herotu, ki je glavno mesto te zemlje. Hanibal ante portas! Rusija pred durmi angleške Indije, ta klic se čuje sedaj po vsem evropskem časopisju. Posebno je pa ta vest pretresla kosti in mozek angleškim politikom, ki so vsled nevspehov v južni Afriki sila razburljivi. Ali bode sledi predstražam tudi kavkaški armadni voj, tega do danes ne ve nihče.

Rusko časopisje trdi vsaj, da je hotela ruska vojaška uprava le poskusiti, v kolikem času bi se dalo rusko vojaštvo premakniti iz Kavkaza v Afganistan, ko bi to zahtevale kedaj potrebe. Ako so te potrebe blizu ali daleč, tega do zdaj ne vemo. Obče mnenje je pa to, da ni nemožne, da ne bi končala vojska, katero je začela Angleska proti Burum v južni Afriki, kje tam na skrajnem vshodu Azije, kjer bi se merili Angleska in Rusija.

Proces Notarbartoli v Milanu.

Pred notornim sodiščem v Milanu se vrši že več tednov velika kazenska pravda zaradi umora bančnega ravnatelja Notarbartola, čegar morilec so prišli na sled še le pred kratkim časom. Značilno je za razmere v Italiji, da so se skrivali morilci v stanovanju državnega poslanca Pallizola ter da je ta mož, ki je imel v javnem življenju veliko ugleda, vedno občeval z morilci ter bil celo — kakor kažejo razmere danes — najbrže tudi pravi moralni provzročitelj tega umora. Značilno je, pravimo, da je ta pravda uže do danes dognala, da so skoro vsi člani sicilijanske uprave ob jednom tudi člani zloglasne „Maffije“ ter da je moral predsednik porotnega sodišča celo višje policijske uradnike zapreti radi krivega pričanja. Najznačilnejše pa je, da je moral podati celo vojni minister Sirri svojo ostavko, baje, ker je bil tudi on nekoliko kompromitiran v tem procesu.

To so pač žalostni pojavi, ki očito dokazujejo skrajno moralno propadlost ter dekadenco sploh — v blaženul Italiji, v katero nekateri naših sodeželanov druge narodnosti tako goreče silijo.

Vojska v Južni Afriki.

Z bojišča ni danes nikakih novice, kar je brzokone zelo slabo znamenje za položaj angleške armade. Za trdovratnim molkom angleških poročevalcev so navadno sledila vesela poročila za — Bure. Morda bo tudi sedaj tako.

Londonski krogi se zdaj z veliko radostjo bavijo z zadnjo Whitejevo zmago nad Buri, a pravega veselja ne morejo izrabiti iz mase nezadovoljnega prebivalstva.

General French je v zadnjih bojih izgubil štiri častnike in 144 mož, 6 častnikov in 107 mož so ujeli Buri. V Kurumanu so Buri poleg angleškega rezidenta ujeli 12 častnikov in 170 vojakov ter dobili štiri topove.

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Cesar je imenoval deželnega sodišča svetnika na deželnem višjem sodišču v Trstu Karola Dejaka in Simona Lettisa, svetnikoma ad personam višjega deželnega sodišča.

C. kr. deželno-sodni svetnik g. Josip Milovčič na okrožnem sodišču v Gorici je imenovan višjim svetnikom na istem mestu.

Kardinal Missia in skladatelj Perosi. Gojenci rimskega zavoda „Collegium Germanicum“ so naprosili skladatelja Perosija, da zloži kardinalu Missii, bivšem gojencu istega zavoda, na čast skladbo o sv. Mohorju in Fortunatu. Jezuit Santi je našel star oglejski koral, ki opeva življenje sv.

Mohorja in Fortunata v dvanajstih kiticah. Iz stare pisave ga je prepisal z modernimi notami in Perosi je zložil k temu koralu spremenljavanje ter je poklonil kardinalu dr. Missii.

Za „šolski dom“ so nam izročili: Občina Renče 50 K na račun ustanovnine, g. okrajni šolski nadzornik Fr. Finžgar 4 K kot mesečnino za januar in g. J. Koruza, župnik v Klani 4 K.

Umrl je v Središču g. Tomaž Dečko, oče štajerskega deželnega poslanca dr. Ivana Dečka.

Poslanec za poskušajo. „Kdo bo državni poslanec?“ povprašuje v konfuzeznem članku naša žejčna „Soča“ in prevrača pri tej priliki tako čudovito-smešne kozolce, da smo ji v teh neveselih časih za to komično produkcijo prav hvaležni. Govori oblastno o „Sočini“ stranki, katera je pa le na potrepeljivem papirju in trdi humoristično: ako bi njena stranka že ob tej priliki zmagała, bi bilo to kar naravnost neverjetno. Mi pa pravimo, da bi bilo to pravi čudež, ker pa v te „Soča“ ne veruje, je seveda popolno izključeno uresničenje teh sicer lepih in sladkih — sanj.

Po tem šalivem uvodu se poloti kandidatov ter jih po svoji slavnostni maniri opiše svojim, od novega leta sem sila redkim čitateljem. Najprvo obdelava grofa Alfreda Coroninija, katerega se „Sočina“ „vrta narodna delavca“, ki blestita med Slovenci s svojim nedosežnim programom, z glasovito doslednostjo in kopicjo vodilnih misli, bojita ko vrag križa. Brblja nekaj o grofovskem imenu, o grofovski časti in o starem aristokratskem postenju. O tem se mi nočemo prepirati z njo, ki nima pojma o časti, poštenosti in značajnosti.

Ko torej svojim lahkovernim, kakor rečeno, od novega leta sem sila redkim čitateljem ponovi vse svoje „vodilne misli“ o grofu, privošči si prof. Iv. Berbuča. Imenuje ga „nesposobnega strahopetca, lovca na mandate, glavnega vzročitelja grdega osebnega pobačja (!?) na Goriškem, največje ničlo, katero prekaša navaden postrežček“ itd. ... Da bi na to kaj odgovarjali, se nam ne zdi vredno, ako pomislimo, da tako piše tisto človeče, ki se je vselej strahopeto zarilo, ko je bilo treba javno razpravljati pred porotniki o njegovi „časti“ in ako pomislimo, da smo na Goriškem vsi ničle, izvzemši „jurista“ Kristana, dr. Tumo in po vsem svetu z — nanega lastnika „Soče“.

„Le noter, le noter“ vpije dalje „Soča“ in predstavi tretjega kandidata dr. Staniča. — „Mi ga ne štejemo med svoje pristaše... govori pa se je o samostojni kandidaturi dr. Staniča... Mož je, lahko rečemo, velik talent; zna (!) biti tudi diplomat ob potrebi... Morda bi ne bilo napačno, ako bi ga poslal narod na poskušajo. Ako se ne ponese, saj bo največ 3 leta na Dunaju, potem si narod lahko izbere koga drugega... Evo, to so razlogi, da smo nekako zadovoljno sprejeli na znanje samostojno kandidaturo dr. Staniča.“

Tako konfužno piše seveda le lastnik „Soče“.

Torej dr. Stanič naj bi bil **poslanec za poskušajo**. To je povsem nova, ženjalna ideja „poslanec za poskušajo“. Ha, ha, ha! Pa naj še kdo trdi, da lastnik „Soče“ ni — šaljivec! Doslej so pošiljali le različno blago za poskušajo, mi goriški Slovenci pa se moramo od drugih pametnih ljudi na vsak način razločevati ter bodemo odslej po nasvetu „Sočinem“ pošiljali tudi poslance za poskušajo.

Seveda se nam zdi, da g. dr. Stanič ne bode posebno hvaležen „Soči“ za tako smešenje...

Ko osmeši kandidaturo dr. Staniča, popeša se nekoliko tudi z namišljeno kandidaturo dr. Tonkljaja, o katerem „pa zelo dvomi, da bi zopet stopil na opolzko pot nevaležne politike“. Kako skrbna je nakrat „Soča“ za dr. Tonkljaja!...

Ako pa kedo misli, da so to že vsi kandidati, se zelo moti. „Le noter, le noter“, kriči „Soča“ dalje ter privleče seveda — dr. Tumo o izkandidatso svoje vreče. „Nanj bi bilo seveda misliti le v skrajnem slučaju“, pravi, „ker državnozborni mandat bi bil zanj velika žrtve, katero bi doprinesel narodu le tedaj, ako bi bilo res potreba“.

Ko smo to čitali, so nam padle luskinge iz očij in jasno nam je postalo, zakaj je odložil z narodnim delom preobloženi dr. Tuma načelnštvo „trgovsko-obrtno zadruga“, ne pa deželnozbornskega mandata, ki ni več njegova poštena last...

Kdor je bil že kedaj v cirkusu, ta ve, da si klovni prihranijo najboljšo šalo za oni trenotek, ko jim je odstopiti iz maneže. Premeten lastnik „Sočin“ seveda to dobro vé, zato je svoje humoristično predavanje zabelil s sledečo šalo: „Mi pa, ki poznamo razmere, upamo na dvetretjinsko večino!“ — Na to je pribil svojemu članku zadnjo piko, se poklonil homerično se smejajočemu občinstvu ter odšel.

Občinstvo pa je neprenehoma zahtevalo svojega ljubljena in ta si ni mogel kaj, da ne bi vnovič nastopil na splošno zahtevanje povedal še par slanih dovtipov. Dejal je, da je za kulisami zvedel medtem

o novi seji*) odbora „Sloginega“, kjer je kandidatura prof. Berbuča komaj pridrila in še to po ostrbi debati, na kar je prof. Berbuč odklonil. „Goričani“ pa se najbrž okleanejo dr. Staniča, „da reši „Goričanski“ voz iz mlakuže, v kateri je tako strašno obitčal, da ne more ne naprej ne nazaj“...

Temu dovtipu je sledilo zopet viharo grohotanje in ploskanje, lastnik „Sočin“ pa se ni hotel vrniti, dasiravno bi bil rad še o svoji kandidaturi in kako bi se pulti drobili pod njegovimi rokami kako veselo zinjil, pa bilo je na vsperodu še mnogo šalivih točk in ura že pozna.

Vrhu tega pa je bilo treba, ako ni hotel, da bi ga kdo drugi ne prehitel, nujno vzeti patent na duhovito iznajdbo o „poslancih za poskušajo“...

„Slovenska Čitalnica“ v Gorici priredi v predpustnem času tekočega leta naslednje veselice: 13. januarja, 20. januarja, 27. januarja in 10. februarja. Dne 17. februarja bodo pesne zabave z sviranjem na glasovirju. Začetek bo ob 8^{1/2} uri zvečer. P. n. dame so naprosene, da pridejo v domači obleki. Dne 25. februarja pa bode običajni veliki ples v maskah in kostumih, za katerega se izdajo posebna vabila. Opomba: Vstop je dovoljen izključno društvenikom Neudje, ki se želé udeležiti plesov in njihovi ev. spremljevalci, naj se obrnejo za vstopnico do katerega odbornika.

Nov poštni urad. Dne 16. januarja 1900 se odpre v Dreženci pri Kobaridu (okraj Tolmin) nov poštni urad, ki se bo pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kakor nabiralnica poštno-hranilničnega urada. Zvezo bo imel s poštnim uradom v Kobaridu po vsakdanji pešposti.

Banjsice. Občini Banjsice in Bate udobili sta z novim letom s pošto v Grgarju trikratno zvezo v tednu.

Sadarsko in vinarsko društvo v Kanalu priredi v nedeljo 14. t. m. pop. v občinski dvorani javno predavanje o gojitvi dreves in ameriških trt, koje bo letos delilo svojim udom. Predsedništvo.

Shod vinogradnikov, ki naj protestirajo proti obnovljenju vinske klavzule. — Prošlo nedeljo se je vršil v Korminu shod volilcev, katerega je sklical furlanski državni poslanec Zanetti. Ko je zanetti končal svoje popolno nezanimivo poročilo, je predlagal korminski župan baron Locatelli, naj bi Zanetti sklical kmalu drugi shod v Gradišču, pri katerem naj bi bil izbran odsek, kateremu bo naloženo prirediti protest zoper obnovljenje vinske klavzule. Ta predlog je bil vsprejet.

Cena vojaške hrane pri prehodih. Ministerstvo za deželno brambo sporazumno z državnim vojnim ministerstvom je določilo, da ima znašati v letu 1900 cena vojaške hrane pri prehodih 48 h za vsakega vojaka.

Nov slovenski „Dom“. Slovenska posojilnica pri sv. Lenartu v Slov. Goricah si je kupila hišo slikarja Pievetza, kjer bo imela prostore zase, za okrajni zastop in za „čitalnico“.

Laški visokošolci iz primorskih pokrajin so se te dni, kakor poročajo listi, posvetovali v Trstu ali in kako bi se udeležili dijaškega shoda v Rimu. Stvar bode seveda v najlepšem redu. Ko pa bi n. pr. šli slovenski dijaki v Moskvo, bil bi konec sveta!

II. Primorsko vojaško veteransko društvo za Gorico in Gradiško pod Najvišjim pokroviteljstvom Nj. e. in kr. apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. vabi k obnemu rednemu zboru v nedeljo 26. januarja 1900 ob 11 uri dopoldne v prostorih gostilne „Pri zlatem jelenu“ v Gorici, ozka ulica št. 9. Dnevni red: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega obnovega zboru. 3. Poročilo o društvnem napredovanju in poslovanju. 4. Poročilo društvenega blagajnika. 5. Drugi navetii in predlogi. 6. Dopolnitev društvenega predstojništva.

V Gorici, dne 8. januarja 1900.
Društveni predsednik: A. JACOBI.

Laška nestrpnost. V zadnji številki smo poročali o slovenskem revežu, katerega je laški trgovec blizu kapucinov siloma postavil pred vrata, ker mu je v slovenskem jeziku voščil srečno novo leto. Danes nam pa poročajo, da je hišni posestnik radi tega nečloveškega postopanja odpovedal dotičnemu laškemu trgovcu prodajalne prostore in je dotična trgovina že zaprta.

Goriške krčmarje je hudo zadela odredba, da morajo zapirati svoje krčme že ob 10. uri. Mnogobrojnim pritožbam ugoti najbrž pristojna oblast ter razveljavi svojo odredbo.

Grob so odkopali neznani storilci pred nekaj dnevi na pokopališču v Kanalu. Iškali so baje nekega kovača Križniča, ki je lansko leto nenadoma zginil. Preiskava je upeljana in ta gotovo razkrije storilce in vzrok te skrutitve.

Poskušeni samoumor. V torek zvečer se je hotel usmrtiti nek vojak na gori-

škem gradu. Ustreliti se je hotel s puško. Prvi strel se mu ni posrečil, zato je hotel poskušati v drugič ali prihiteli so med tem njegovi tovariši ter ga razorožili.

Štrajkati je začelo osebje Kleinove in Blasnikove tiskarne v Ljubljani radi diference, nastalih vsled novega tiskarskega tarifa.

Novi župnik v Barkovljah. Končno, po dolgih obravnavah je vendar imenovan novi župnik za Barkovlje pri Trstu. In ta je č. g. Kjuder v Tinjanu. Kakor se poroča iz Barkovelj, so tamošnji rojaki jako veseli tega imenovanja, kajti Kjuder bo vreden naslednik pokojnega, nepozabnega I. Černeta. — Italijanska klika je bila uporabila vsa sredstva, da bi na to velevažno postojanko postavila svojega moža, kakor svoj čas v Rojanu.

Društvo „Lega Nazionale“ je objavilo obseg svojega delovanja. Iz društvenega oklica posnemamo: 1. da daje društvo leten prispevek za bodoče tržiško vseučilišče, 2. da podpira dijake italijanskega gimnazija v Pazinu, 3. da podeljuje stipendije vseučiliščnikom, ki se posvetijo italijanskemu slovstvu, 4. da daje vsako leto 7000 gld. za učiteljske kandidate, da vzdržuje ljudske šole pri Sv. Križu blizu Trsta, pri sv. Kolombanu blizu Kopra, pri Sv. Nedelji blizu Poreča, v Holmu blizu Pinguenta, v Stridonu blizu Portole, v Podgori blizu Gorice, v Devinu, 6. da vzdržuje otroške vrte pri Sv. Križu blizu Trsta, v Pazinu, na Soškem Mostu, v Ločniku, v Podgori in v Devinu, 7. da zida zdaj novo šolo v Rabacu pri Alboni in razširja šolo pri Sv. Križu, 8. da razdeljuje med učence knjige, jedila, obleke. Res trdno hrblišče imamo, da se ob takih naskokih ne upognemo.

„Dom in Svet“ ilustrirani list za umetnost in za znanstvo ima v svoji prvi številki t. l. jako lepo vsebino in krasne slike. Cena na leto 8 K 40 h, za dijake na leto 6 K 80 h.

Novo sredstvo proti protinu (revmatizmu). Znani urednik lista „Kneipp-Blätter“ g. J. Okič v Würshofenu, je iznašel popolnoma sigurno delujoče sredstvo proti protinu, revmatizmu in išiji. Mnogostevilna spričevala in priznalna pisma, katera so nam bila predložena, potrjujejo to trditvev do cela.

Razglas. — Objavlja se s tem, da se bodo vršile nadomestilne volitve v cenilne komisije za osebno dohodnino v tunkajšnjem političnem okraju, katere se imajo vršiti v smislu §§. 179 181 in 183 postave od 25. oktobra 1896 (l. drž. z. št. 220), mesto po § 188 izstopivših udov in namestnikov, na podlagi § 17 volilnega predpisa, priloga D izvršitvenega predpisa (l. drž. z. št. 35 od 1897) k zgoraj omenjeni postavi tako-le: A. Cenilni okraj št. 1. „Gorica mesto“. Volitev bode: 1. Za I. in II. volilno telo, dne 26. januarja 1900 od 9—12 ure predp. v občinski dvorani Via Giardino št. 17. ir sicer voli I. volilno telo enega (1) uda in II. volilno telo enega (1) uda in enega (1) namestnika. Barva glasovnic je bela za I. volilno telo in rumena za II. volilno telo. 2. Za III. volilno telo, dne 27. januarja 1900 od 9—12 ure predp. v občinski dvorani Via Giardino št. 17; volilo se bode enega (1) uda in dva (2) namestnika. Barva glasovnic je rožnata. B. Cenilni okraj št. 2. Pol. okraj „Gorica (dežela)“. Volitev bode: Za vsa tri volilna telesa tega cenilnega okraja, dne 25. januarja 1900 od 9—12 ure predp. v uradnih prostorih davčnega oddelka Via Teatro št. 5, in sicer voli I. volilno telo enega (1) uda in enega (1) namestnika, II. volilno telo enega (1) namestnika in III. volilno telo dva (2) uda in enega (1) namestnika. Barva glasovnic za I. volilno telo je bela, za II. volilno telo rumena in za III. volilno telo rožnata. Gledé načina, aktivne in pasivne volilne pravice, kakor tudi načina izvrševanja te pravice, se obrača pazljivost volilcev na dotične določbe postave od 25. oktobra 1896 (l. drž. z. št. 220) ter promjenjenega volilnega predpisa. Volilni komisar ne sprejme nefrankovanih ali nedostatno frankovanih pošiljatev z volilnimi listki ter jih bo smatral v smislu § 34. volilnega predpisa kot neveljavne.

*** Vzorna država** je Italija. Tako pišejo lahonski listi. Tisti, ki jo poznajo, trdijo drugače. Zelo vzoren red je vladal v Italiji na sveti večer. Ta večer se je ondi primerilo dvajset umorov in dva umora lastnih očetov.

*** Pijance ozdravil** bode zdravnik dr. Sapelier. Trdi, da je izumil serum, s katerim dobi pijanec grozen gnus do pijače.

*** Mater umoril** za — 5 gld. — Iz Košic poročajo: Na Silvestrovo je rokodelce Josip Franko na poti v sosednjo vas davil svojo mater, ker mu ni hotela dati 5 gld., tako dolgo, da je izdihnila, potem pa jo oropal, vrge truplo v jarek, ki je bil poln vode in zbežal. Morilca še niso dobili.

*** Car na tramvayu.** — Peterburški častniki so veliki zapravljivci in njihova eleganca ne pozna mej. Car je to potratenost že čestokrat grajal. Nedavno pa se je peljal neki poročnik na tramvayu. To se je zdelo njegovim kameratom tak škandal, da so ga iz svoje srede izobčili ter ga pozvali naj stopi iz armade. To je car izvedel in takoj

je sedel sam na tramvay ter se peljal v vojašnico. „Ali moram tudi jaz, ki sem Vaš polkovnik, izstopiti sedaj iz armade?“ je vprašal ondu častnike. Odslej se vozijo seveda tudi častniki s tramwayem.

*** Beda med španskim učiteljstvom.** Pedro Gimenez, učitelj v Obandiu, v pokrajini Badajoz, in njegova žena, ki je učiteljica v isti vasi, sta poslala guvernernju prošnjo, da se jima dovoli beračiti po ulicah in trgih, ker že več let nista dobila nobene plače. Take prošnje v zadnjem času na Španskem niso nič novega.

*** Strašen potres na Ruskem.** Iz Tiflisa poročajo, da je v okrožju Ahalkalaka zadet potres 13 vasi, izmej katerih je šestorico docela porušil. Doslej so našli 800 mrtvih. Potres se ponavlja. Pred svakim sunkom grmi pod zemljo, kakor bi se čulo streljanje topov.

*** Srečna loteristinja.** V Gradcu je imel nedavno nek gospod znanje z gospodičino, katero je pa koncem preteklega leta zapustil, ker je prerada stavila v loterijo. O novem letu se je spomnil svoje prejšnje znanke ter ji je poslal za novo leto dopisnico, na katero je naslikal loterijski listek s tremi števkami. Dekle je hitelo v loterijo, stavilo poslano številke in zadelo — terno.

*** „Indijance“ igrala** sta se na praznik sv. treh kraljev v Berlinu dva 14-letna dečka. J eden deček je z velikim kuhinjskim nožem igral „glavarja“. Pri igri se je „glavar“ tako razjezil, da je svojemu tovarišu porinil nož v srce. Umorjeni je jedini sin uboge vdove.

*** Krvava poroka.** V vasici Canale, pokrajina Cuneo na Italijanskem, se je pripetila urav romantično neverjetna, a zato tem strašnejša nesreča. V tamošnji cerkvi se je vršila poroka. Pred cerkvijo čakajoči fantje so hoteli streljati z puškami, a karabinierji jim tega niso hoteli dovoliti. Končno so se fantje in karabinierji sprijeli ter začeli streljati drug na drugega. V tistem hipu pa sta stopila 22 letni ženini in nevesta iz cerkve. Kroglja je zadela ženina v srce, mlado ženo pa v glavo. Ženin je na mestu izdihnil svojo dušo, nevesto pa so odnesli umirajočo domov.

*** Strašen požar.** Iz Peterburga poročajo, da divja v pusti ob Volgi že dva tedna strašen požar. Več posestev in naselbin je uničenih. Zgorelo je okoli 100 ljudij in več tisoč glav goveje živine in drobnice. Škoda je ogromna. Da zabranijo nadaljno širjenje ognja, je vlada odposlala več čet vojaštva, ki požar gasi in ga obdaja s kordonom.

Narodno gospodarstvo.

Zadruga in politika.

Politika je in ni lepa reč. Ako je pametna politika, ako se držimo n. pr. take politike, da visoko čislamo in branimo svojo širjo in ožjo domovino, ako zvesto ljubimo in branimo svoj jezik, svoje pravice itd. itd., ako smo v tem obziru politično značajni; tedaj je politika lepa reč. Ako pa se v politiki preveč zagrizemo, zlasti v političnem strankarstvu in razcepljenosti, posebno ako se sinovi enega rodu, sinovi v ožji domovini preveč politično v male stranke in strance razdelijo in pri tem osebno preganjajo in ako se bojuje že stan zope stan; potem pa politika ni več lepa, ampak grda reč. Taka strastna politika hoče vse dobro razdreti, ali pa se hočejo vsled te politične strasti ustanoviti naprave zgorje v večjo proslavo te ali druge politične stranke. Škoda je skoro vselej velika, ako se dobre ustanove razdirajo iz političnega hrepenja po gospodstvu, ali ako se iz tega nagiba ustanavljajo novi zavodi. Od vseh plemenitih in velevažnih podjetij je treba marveč politiko odstranjevati. Naše zadruge so pa gotovo taka hvalevredna podjetja, kjer so se le iz potrebe in pravega domoljubja ustanovile. Treba je le še za to skrbeti, da se one ne bodo v politične borbe vtikale ali se sploh politično angaževale.

Kakor smo že včasih povdarjali, toliko morajo biti naše zadruge politične, da se trdno držé starega slovenskega programa, da povsodi in vedno le slovensko uredujejo, da slovenske zavode, društva, šole, cerkve itd. podpirajo. Kar bi bilo pa več, bilo bi nevarno. Osebito bi bilo za slovenske zadruge škodljivo, ako bi se pri katerikoli priliki utikali v strankarsko-politične medsebojne prepire, kateri zdaj in že dolgo predolge med Slovenci razsajajo. Teh preprirov marsikdo ne odobruje in jih tudi zadruge odobrovati ne smejo. Strast je itak že do vrhunca prirasla. Ako bi se pa še na gospodarsko polje zanesla, bi bila neznosna in bi naši lepo se razcvitajoči organizaciji le škodovala. „S Z.“

Razglas.

Kakor je že znano, pridejo s 1. januarjem 1900 razne važne izpremembe poštnih predpisov v veljavo ter se istodobno deloma povišajo pošne pristojbine, koje se bodo odslej računale v kroški veljavi. — Izmed novih določeb zanimajo posebno sledeče občinstvo.

*) Odborove seje pol. društva „Sloga“ so seveda tajne, lastnik „Sočin“ pa najbrže oborožen s svojim „kalomonovem žegnom“ vidi in sliši tudi skozi steno.

Počeni s 1. januarjem 1900 odpravijo se dostavnine, koje so do sedaj plačevale stranke stanujoče v krajih, kjer se nahajajo nedržavni poštni uradi za dostavljene jim pisemsko-poštne pošiljate. V tozemskem prometu in v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino, Nemško in Črnogoro ostane dosedanja pisemsko-poštna poština v veljavi ter bode ista samo v helerjih izračunjena; frankovati bode toraj pismo mesti s 3 (v lokalnem prometu) in 5 kr. (v daljnem prometu), ako njegova teža ne presega 20 gramov (ozir. pri pismih namenjenih na Nemško in v Črnogoro 15 gramov) se 6 ozir. 10 v. — Poština za dopisnice v zgoraj omenjenih odnosjih se nekoliko zviša; frankovati bode namreč vsako dopisnico ali vsaki del dopisnice z odgovorom mesti z 2 kr. s 5 v. Na stare dopisnice, ki se bodo rabile od 1. januarja 1900 dalje prilipiti bode toraj dopolnilno znamko 1 vinarja.

Poština za tiskovine v tozemskem prometu in v prometu z Ogersko, Bosno, Hercegovino in Nemčijo se pa zniža pri prvem in drugem taksnem postavku od 2 ozir. 3 kr. na 3 ozir. 5 vinarjev. — Poština za vzorce v tozemskem prometu in v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino in Nemško, kakor tudi poština za tozemske časopise, koje časniška podjetja oddajajo pošti v svrhu nadaljnega razpošiljanja naročnikom se ne spremeni ter se bode samo računala v vinarjih.

Priporočnina se zviša v vseh zgoraj omenjenih prometnih odnosjih — in sicer tudi v lokalnem prometu — kakor tudi sploh v vseh mejnarskih relacijah od 10 ozir. 5 kr. na 25 vinarjev. — Pristojbine za poštne nakaznice v avstro-ogerskem prometu ostanejo nespremenjene; pristojbinski postavki in nakazani zneski so samo preračunjeni iz goldinarjev in krajcarjev v krome in vinarje. — Gledé ostalih tozemskih pristojbin za poštne naloge, za pisma, ki se izročajo neposredno na železniških kolodvorih, za zavitke brez naznačene vrednosti, za vrednostne pošiljate, za železniška obvestila kakor tudi gledé pristojbin za dostavljanje vožno-poštne pošiljate, na naslovlencev dom, za nujno dostavljanje, za obcarinjenje vožno-poštne pošiljate, dalje gledé predalnin, skladarnin in ležnin, ter slednjič gledé pristojbin pošiljanja iz kraja, kamor je bila pošiljate prvotno namenjena, za nazaj poslane in od pošiljanca nazaj vzete poštne pošiljate in za predručenje naslovov istih omejujejo se v obče uveljavljene spremembe na zaokroženje sedanjih zneskov od 2 in 3 kr. na 5 in 10 vinarjev in od 10 ozir. 20 kr. na 25 in 50 vinarjev. Pristojbine za dostavljanje poštne in čekovnih nakaznic z doličnimi zneski spremenijo se v toliko, da bode plačevati mesti 1 kr. za zneske do 2 gld. in 3 kr. za zneske nad 2 gld., 3 v. za zneske do 10 K. in 5 vinarjev za više zneske.

Za nabiranje rek. pisem, poštne nakaznice, vrednostnih pisem in poštne zavitke, po selskih listonosihi uvedena je poleg drugih poštne pristojbin posebna nabiralnina, ki znaša za poštne zavitke 15 in za ostale pošiljate 5 vinarjev. — Slednjič se je pristojbina za nabiranje poštno-hranilnih vlog nad 10 K. in vlog v čekovnem prometu poštno-hranilničnega urada znižala od 5 kr. na 5 vinarjev. — V prometu z inozemstvom (izvzemši Nemško in Črnogoro) uveljavijo se sledéče spremembe poštne in pristojbinskih postavkov:

Poština za pisma se zviša od 10 novč. za vsacih 15 gramov na 25 vin.; za nefrankovana pisma določen je dvojni znesek. V prometu s Serbijo zviša se sedanja pristojbina za isto težo od 7 oziroma 14 novč. na 15 ozir. 30 vin.; istotako je zvišana v prometu s to deželjo pristojbina za dopisnice, ki je znašala do sedaj 4 ozir. 8 novč., na 10 ozir. na 20 vinarjev. — Dosedanja pristojbina za tiskovine, vzorce blaga in trgovske listine spremenijo se v prometu s Serbijo in Črnogoro od 2 novč., v prometu z ostalimi inozemskimi deželjami od 3 novč. za vsacih 50 gramov na 5 vinarjev. Najmanjša pristojbina za trgovske listine znaša odslej mesto 10 novč. 25 vinarjev.

(Konec pride.)

Slovenski posestvi ob meji na prodaj!

I. V prijetnem kraju Spodnje Štajerske je na prodaj večje posestvo z novim mlinom in dobro obiskano gostilno. V kraju je pošta. Posestvo bi ob najmanjšem trudu dajalo lepe dohodke.

II. V štajerskem trgu je na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji lepa nova hiša, ki je pripravna za kako prodajalnico. Tudi za posestnike je zelo pripravna, ker je poleg tudi nekaj zemljišča, obstoječega iz njiv, travnikov in gozda!

Da ne prideta posestvi tujcem v roke, izposluje „Naša straža“ izredno nizko ceno.

Prijave vsprejema „Naša straža“ v Ljubljani, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Načelstvo „Naše straže“

Razglas.

Podpisana zadruga razpisuje službo

uradnika

z letno plačo 800 do 1200 kron. — S spričevali opremljene prošnje je vložiti do 20. januarja t. l.

Hravnica in posojilnica v Cerknem na Primorskem.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski, binjevec, domači trapinovec, fini rum, razilčna vina, goružice (Sent.) Ciril - Metodovo kavo in Ciril - Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoča blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovce v Semeniški ulici hiš. št. 1. v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Ivan Doljak

kovač in mehanik

v Gorici, Gledališka ulica 17.

upeljava luči „Acetilen“ po najnovejši hišni stemih kakor tudi vodovodov, pump itd. Izvzuje točno in solidno ter jamči vsako delo, katero izvrši v najkrajšem času. Ima zalogo vseh hišnih strojih spadajočih po trebscin.

Priporocen od roditelja „Šolskega doma“ radi dela tam izvršenega.

Priporočen se najtoplje slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu

v Gorici,

ima tudi kleve za korje in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Mlin z gozdom in senožeti na reki Vipavi blizo Žabelj je na prodaj ali v najem.

Obrniti se je na grofa Mels-Collaredo v Štanjelu na Krasu.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 7.

Velika zaloga

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsaki stan in vsaki letni čas

v največji izbiri

kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, stajce Jäger itd. itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo hiš. št. 5. Podružnica konec Raštela hiš. št. 2. Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7 v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnoga, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavba. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gospoda Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizo lekarne Gironcoli).

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnogorjeh delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarških mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podobna platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapcarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegančnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!